



Universitätsbibliothek Paderborn

Homiliæ Qvadragesimales Reverendissimi D.ni P. F. Hieronymi Baptistæ De Lanvza Venerabilis memoriæ Episcopi Barbastrensis & Albarrazini, Ord. FF. Prædicatorum

Ex Hispanico idiomate in latinum perfectè fideliterq[ue] iuxta posteriorem omnium, nouamq[ue] editionem translatae, & ab innumeris cùm S. Scripturæ, tùm SS. Patrum typographicis erroribus emendatæ ... cum triplici Indice ...

Lanuza, Jerónimo Bautista de

Antverpiæ, 1649

§. 4. Vtitur Dei sapientia mulieribus ad docendum; cum illis vsus fuerit diabolus ad seducendum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-52962](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-52962)

feeminas, vnde mulieres saepe sapius assumit in adiutricibus, quibus suas hereses, erroresque circumquaque disseminat. Idecirco, vetat Apostolus, ne mulieri praedicationis permittatur officium, docendique magisterium: errorem enim maledocta, male suada seminare: *Docere mulier non permittitur. Taceant, & perpetuo adstringantur silentio: tantum apertas habeant aures, quibus alios sedute audiant, & quae non nouerint addiscant: Mulier in silentio discat.*

§ 4. Virtus Dei sapientia mulieribus, ad docendum: cum illis usus fuerit diabolus ad seducendum.

10 **P** Edem fige, monet D. Tho. Quid hoc nonne multas mulieres nouimus omnes fuisse prophetissas qui mirabilia de diuinis mysteriis subtiliter eructarunt? vt Anna filia Phanael, Debhora gubernatrix dux populi strenua Iudaici: Holda vxor Seltam tanto spiritu diuinitus illustrata, vt populo magistra praefuerit. Duas oppono rationes. Prima sit ex D. Chryso-
Leit. 7. cit. stomo quem sequitur Thom. qui docet duos esse modos docende, publicum vnum in Ecclesia, & ex officio, particularem alterum, & in particularibus conuersationibus. Mulieribus primum modum non permittit Apostolus ob praedictas rationes, bene quidem secundum: Non itaque eam disputationem doctrina, qua ad priuatum usum pertinet, amputando hoc dicit; sed eam
Ho. 31. in Epist. ad Rom. 1. 4. qua in medio sit, & in communi theatro, qua ipsae congruis Doctoribus. Quod vltimus probat lumpo argumento ex ipso Apostolo, qui monet, seniores instruant iuuenctas, vt honeste sint, solitariae, domus curam habentes, uiris sedulo seruientes filios diligenter educant, doceant adolescentulas. Similiter mulieres sanctae & religiosae, quae viros patienter insiduos, aut seductos, illos exhorrentur, admovent, & sint velut silentes
1. Cor. 6. 7. praedicatorices, & cotinui canales: *Saluabitur uir infidelis, per mulierem fidelem.* O quantum efficere potest & prodesse mulier pia vt virum conuertat libidinosum, doceatque prudens seruare castitatem, & colere pietatem! Sicut autem diabolus mulieris opera virum studet pervertere, ita & Deus per mulieres ipsum lucrari adlocat, vnde D. Pa. mulierem vocat: *Vas utile Domino,*
2. Tim. 2. *Vas, id est instrumentum bellicum, & acquisitionis: etenim esse debet potentissimum mulier sancta instrumentum, per quod Deus oppugnat, & deuincit eorum uiri scortatoris, filiorum mori-*

bus syluestrium, famularum, totiusque familiae. Quantum profuit Imperatrici Pulcheria Imperatori Theodosio iuniori, vt in virum euaderet regia probitate spestatissimum? D. Greg. Nazanz. pia mater omnes filios educavit piissimos. D. Monica suis orationibus, lacrimis & singultibus tuis matris, filiique Augustini a Domino salutem obtinuit.

His sedundant exemplis S. Annales, & de Sanctis, similibusque successibus. Inter quos illud non vulgare nefas est praeterire. Neminem fugit, quod in domo contigit Abraham qui cum duos generasset filios, Ismael ex Agar ancilla & Isaac ex Sara vxore: *Vixit Sara Ismaelem indolentem cum Isaac filio suo.* Calum autem hunc fert D. Hierony. ex communi Hebraeorum opinione: vt Ismael aduertit se maiorem Abraham, notatque quod in ablactatione Isaac, gemse instituit Abraham conuiuium, festumque iactantiae, illique quam sibi demonstrari aperta inuicem dicat paterni amoris argumenta, coepit illum exheredari, persequi, iudicare exprobrans in quo se praecederet, quod se pluris a patre haberetur, qui primogenitura praeturebat. Vidit hoc Sara, & Ismael cucurrit ad Abraham atque: *Domine mihi impatienter sero, quod ille ancillae filius pariteri passu cum filio meo procedat.* Conclufi est, quod erit ille maior nati domus tuae, & vt rebus parcamus: *Eijce ancillam & filium eius, non enim erit heres filius ancillae cum filio meo Isaac.* Durum hoc accepit Abraham pro filio suo, Multum etenim afficiebatur Ismaeli, vt maiorem, & Agari, quae licet ancilla, reuera vxor eius erat, vnde sic ait. *O Domine, quam auther te habes, & mihi molesta petis.* Apparet illi Dominus: Abraham, non hoc vt praeter rationem accipias quod tibi prudentissima consulit vxor, imo res est plena sapientiae: quam ipsa postulat, & vera pronuntiat: non enim erit Ismael primogenitus tuus, hoc autem filio tuo Isaac reseruari, quocirca consilium eius actum perficere: *Non tibi edicatur asperum super puero & super ancilla tua, omnia quae dixerit tibi Sara, audi vocem eius: quia in Isaac vocabitur tibi semen.* Quis hoc non obstupescat. Abraham sapiens erat, Dei que amicus, quales non multi, dicit nihilominus illi Deus, plus hac in te sapere mulierem, quam ipsum, cui & praecipit, vxoris in omnibus obediat voluntati: *Omnia quae dixerit tibi Sara, audi vocem eius.* O Domine Deus quot, quae so, maris hae licet ceat verba obicere: quibus vxores dura vultur & incoposita, & quae postulant molesta, & alia, ca tamen sunt, quae maxime conueniunt.

Nec,

Nec hoc ergo minus admiremur, quod Isaac
 cum Rebecca coniuge contigit: quæ sterilitatis
 vitio laborabat, ac oratione duos gemellos impe-
 travit, quibus cum esset gravidæ, sensit illos in
 ostentio ventris ergastulo se mutuo calibus
 impetere, quibus pia mulier non mediocriter
 tristis affligebatur: unde in has querula voces
 erumpit: *Si sic mihi futurum erat, quid necesse fuit
 concipere?* Ad Deum recurrit, cui ille respondet:
 Non te frangat ð Rebecca ista res, duos filios
 in vtero gets, & hoc ita mihi placuit: *Major fru-
 ctus minoris*: hic heres tuus paterna benedictione
 confirmabitur. In lucem procedunt gemini ma-
 ior Esau, & minor Jacob, adolescunt, & pater
 maiorem amore prolequitur, ac mater minore
 elabuntur anni, & instat hora, quæ Isaac imperi-
 tri delinat maiori benedicti nem, unde sic illi:
 perge venatum fili, & præpara mihi cibum, quo
 libenter me vesci non ignoras: volebat enim Esau
 suum conscribere maiorenem. Audiuit rumo-
 rem Rebecca, & hoc agit, vt Jacob minore mis
 illum præueniat, & duos adferat hædos paterni
 ad conuiuium: larum indignat pellium, & se sin-
 gat esse primo genitum. Absit hoc inquit mater
 amantissima: fieri namque potest, vt me pater
 agnoscat, credatque me sibi voluisse illudete
 & benedictionem in maledictionem conuer-
 tam; Nequaquam hoc fecero. Curre veloci-
 ter fili mi age quod iubeo, non de hoc diuinitis
 discurrendum hoc quidquid est, in me susci-
 pio.
 Fecit hoc mulier sagacissima, cui suam Deus
 antea reuelauerat voluntatem, iustumque bene-
 placitum: adest hora, & rei præbatur euentus: ac-
 cedit Jacob, patrique Isaac rogat benedictio-
 nem, & post multa lætus illam impetrat: non
 enim sciebat Isaac, aut quid faceret intellige-
 bat, *Sapientia Dei illius linguam dirigente*, sic in-
 quunt D. Chryostom. & D. August. Heredem
 illum verbis iustituit mysteriosis: quæ sicut no-
 ster probat Cardinalis Caietanus, nec ipse illa
 capiebat, vxor autem eius illa nouerat, quæ ex
 diuina reuelatione à sexaginta septem annis
 prius edocta didicerat. Posterior accurrit Esau,
 cibos adfert patri benedictionem postulans quæ
 si sibi debuit. Quid hoc fili mi nonne tibi illam
 iam modo imperij? Miline pater? Non mihi.
 Of tuus tibi frater paternam præcipuit benedi-
 ctionem: tunc illi Dominus omnia illa reuelat
 mysteria, quæ iam à sexaginta septem annis v-
 xori suæ Rebecca reuelarat. O profundum
 mysterium? quantis redundat sacramentis?
 Primum edico: cum Isaac vir esset summa &
 Hieron. Baptist. de Lanza. Tom. 11.

singulari virtutis excellentiæ clarus, & Patriar-
 cha præstantissimus, non tamen illi à principio
 Deus suæ reuelat arcana prædestinationis eter-
 næ circa duos illos geminos, indicat autem eam
 distincte, & clarè mulieri, vult ipsa sciat, quæ
 mater est filiorum, quam pater ignorabat, pæ-
 destinationem. Secundum sic: scientiæ voluit vt
 Dominus mulieris, vt diuina suæ perficeret se-
 creta prædestinationis, quodque illa esset qua
 medum componat quo illa compleantur, ita vt
 tamen maritus omnium quæ agebatur esset
 ignarus. Tertium propono, mulieris attente pru-
 dentiam: quod enim illi Dominus ante puero-
 rum partum reuelat arcana, sexaginta septem
 annis regit silentio, vt de os quidem aperiret, aut
 verbulum vnum de hoc garrula, proferret, nec
 coniugi, nec filio, sibi vero sibi fidebat secretis,
 quod nec marito reuelabat: licet autem sania
 mulieres accuset esse picæ loquaciores: multas
 attamen nouimus prudentes: adeo vt tacere no-
 uerint etiam sexaginta septem annos ætatis ha-
 bentes: cum vique tempus est loquendi.
 Tandem aduerte, cum maritus Isaac cœcuti-
 ret, ipsa tamen ita illustratur, vt omnia dispo-
 neret donec postmodum omnibus peractis, il-
 lum Deus illuminarit in illa extasi quam passus
 est, auctore S. pagina, dum veniente Esau, id no-
 nit, quod ille, quem prius benedixerat Jacob es-
 set, tum velut illustratus à Deo, factum suum
 confirmauit, & benedictionem: unde sic Esau
 respondit: dicta non irritans, nec factum reuo-
 cans, sed dicens: quod Iacob illi benedictionem
 præcipuerat; quam sibi perpetuo conseruaret.
Benedixitque ei, & dixit benedictus. Mulieres er-
 go plures inueniuntur quas diuina regit sapien-
 tia, eoque modo docet, vt in aliquibus p' ura quæ
 viri nouerint, quæ viris suis sanum dare possunt
 consilium ipsos docere, ac dirigere, unde illas
 Deus ad hoc vt instrumenta assumit: hæc ete-
 nim est ratio, ob quam Apostolus illas vocet: *Vas
 vtile Domino.* Vt diximus.
 Hoc ipsum idem Apostolus dilucide mon-
 strauit, in epistola ad Romanos, in qua profun-
 dam de gratia doctrinam cuiusque efficaciam
 exposuit: ad finem igitur epistolæ, vt mens est,
 quibusdam salutem vult apprecari, qui Romæ,
 non vt multi, in ministerio Evangelij diligen-
 tius operantur, & longam textit mulierum
 sanctarum litaniam, quæ non minimam in hoc
 partem habebant, & illas singulariter cum
 salutem, tum ex animo commendat. Primo loco D. Paulus
 statuit Pheben mulierem piam, quam sororem enumerat
 si am dicit, fuit autem nuntia, quæ literas Co-
 sanctas
 B b b b incho feminas.

Gen. 27.32.
 2. Tim. 2.21.
 V. Mulier vas vtile Domino.

tincho Romam deferrebat, cui D. Paulus illa confidebat (en quo medio Apostolus vtrur) hanc Romanis vniuersis commendat, vt mulierem, **Rom. c. 16.** de sancto Evangelio bene meritam: *Commendo vobis Phoben sororem nostram qua est in ministerio Ecclesie, qua est in Cenchris, vt eam suscipiatis &c. & assistatis &c. ipsa quoque assistit multis & mihi ipsi.* Statim commendationes annectit Priscæ & Aquilæ, viro & vxori: *Salutate Priscam & Aquilam &c.* Præponit autem ex industria vxorem viro (inquit D. Chrysostom.) eo quod reliquis gnauior esset ac fidelior in doctrina & prædicatione nominatissimi magistri Pauli prout D. Lucas scribit. Alteram deinde commendat Romanam feminam, nomine Mariam: *Salutate Mariam, que multum laborauit in vobis.* Præterea non præterit Triphensam, & Triphosam operarias Euangelij: *Salutate Triphensam, & Triphosam: que laborant in Domino.* Ex eadem ratione commendat Persidam: *Salutate Persidam charissimam, qua multum laborauit in Domino.* Nec non salutat mulierem matrem Rufi, quam & suam appellat, quo demonstrat, quàm illi foret deuinctus, & quænam essent huius mulieris merita, vt eam D. Paulus matrem suam diceret, amaret coletetque vt talem: *Salutate Rufum electum in Domino, & matrem eius, & meam.* Iterum prænobilem commendat mulierem Olympiadem.

¶ VII. Omnes illæ (inquit D. Thomas) laborabant in ministerio Euangelij, primo: seruiendo prædicatoribus, illos opibus suis sustentando, ac necessaria prouidendo. Secundo: particularibus suis exhortationibus, quibus alios in fide confortabant, alios autem ad fidem conuertebant: *Laborabant exhortando alios & ministrando sibi.* His vtebatur Apostolus vt animas fidei lucraretur, & illas recipiendæ prædicationi Euangelij præpararet. Qua de causa (testatur D. Chrysostom.) Priscam & Aquilam coniuges suos vocat coadiutores: *Salutate Priscam & Aquilam cooperarios meos in Christo Iesu.* Aduerte (inquit ille) quo nomine coniuges illos compellet, *Cooperarios meos.* Dic mihi num dignior possit dari titulus, quo laudari possit amplius sedulum in prædicatione Euangelij ministerium? Huic optime congruit, id quod narrat D. Luc. Percurrebat Apostolus prædicando Dgi verbum partes Myliæ & dum Bithyniam cogitat: *Viso per noctem Paulo ostensa est; Vir Macedo quidam erat stans, & deprecans eum & dicens: Transiens in Macedoniam, adrua nos.* Opinantur SS. Patres huc fuisse Angelum Prouinciæ custodem, qui labo-

rans & curam suscipiens salutis animarum illius Prouinciæ, prout Angeli laborant, quibus quædam Prouincie, vel ciuitates commendantur, Apostoli rogabat subsidium, cuius prædicatione minimum adferret emolumentum. Aduolat illo Paulus, & appellit Philippos comite Sila cooperatorum: Dic quodam festo: *Egredi sum foras portam, iuxta flumen ubi videbamur oratio esse, id est orationis locus.*

Notat D. Epiphanius in more fuisse apud Iudæos & Samaritanos vt foris extra ciuitatem loca haberent orationi dedicata, quo confluebant vt à mundi tumultibus quieti sprecarentur. Et D. Hieronimus ait illa communiter vicina fuisse fluminibus, que secum nefcio quod trahunt silentium, & minus populorum percipitur illic strepitus, fluxu aquarum impeditur. Sic notat Origenes (inquit) Prophetam Ezechielem ad ripam fluminis Chobar in Babylonia foras egressum, & Daniëlem ad ripam Tigridis, vbi cælestibus illuminabatur visioribus. Notat Origenes illud Domini, ad Moysen præceptum, quod abmissus ad Pharaonem vt ei fidem adhiberet, virgam transmutatis in serpentem, & deuo scilicet in virgam, nec audire cum Pharaone voluit obduratus, nec præceptis contumax obediens, dein illi mandat: *Vade ad eum mane, & egredietur ad aquas, & stabis in occursum eius iuxta ripam fluminis.* Idem iniungit, deuo reuerfus vt faceret, postquam plurimis signis ostensis illis credere, & verbis Moysi Dei nomine profanis pernicax Pharaon recusauit: *Conspice diluculo, & sta coram Pharaone: egredietur enim ad aquas & dices ad eum: Hec dicit Dominus: dimittite populum meum, vt sacrificet mihi.* Causam inquit Origenes, cur Deus hoc ita decreuerit, vt colloquium Moysi cum Pharaone ex parte sua, ad ripam haberetur fluminis, ad aquas: Hic more suo licet Origenes ad allegorias consuetudinem tamen eius cum D. Hieronymo, licebit adferre ex aquarum conditione: quæ habent nefcio quam virtutem recolligendi spiritum & ad cælestia contemplanda reddendi contentissimum: *Illud quidem primum (loquitur Origenes) in nobis non inuenter obseruatum, quod primo quidem Moyses non intrare permittitur ad Pharaonem, sed occurrere ei ad aquas.*

Hoc quoque non leuiter transcendendum quod summo opere commendat nostrâ Casar angustia, quo D. Iacobus Apostolus accedens ne cibus ad ripam fluminis Iberi scedebat cū discipulis suis oraturus, vbi in effabili illa potius est visio, in qua Beatissima illi apparet Virgo Maria

lunæ Iaspidis supereminens, illi hoc præfati-
bens, eodem in loco celeberrimum extitit o-
ratorium, quod Hispaniæ nostræ decus est &
gloria; cui pro fundamento maneret. sacrosan-
cta illa columna in qua virgo federat, illique
locata fuerat in signum constantissimæ fidei,
quæ semper eo in loco incorrupta, firmaque ser-
uaretur.

Igitur extra portam vrbis Philippiensis circa
ripam fluminis locus erat orationi deputatus,
quo confluebant oraturi, siue fuerit Synagoga,
siue sacellum, siue oratorium, vel omnia simul:
Philo namque arbitratr Synagogas pro orato-
rijs sumptas fuisse, quod S. Scriptura non obcu-
re designat: quæ Synagogam Bethuliz vocat. Ec-
clesiam ad quam omnes oraturi conueniebant. Il-
lo, inquit Apostolus, iuimus, *Et seclenes loqueba-
mur mulieribus, qua conuenerant*: Illud (S. d. m. e.)
ex mente D. Aug. significat, quod ex proposito
& datâ operâ confederant. O Dei Apostole, si
quid sapio, malum alijs præbes exempli, dum
separatim ex industria, sedendo cum mulieribus
in loco precibus dedicato confabularis; quod si
alijs in locis id notetur & in malam accipiat
partem, huc dicitur esse facilegium. In hodierno
Euangelio narrat Euangelista, quod reueri A-
postoli de ciuitate vbi cibos emerant, & videntes
Christum cum muliere solum cum sola collo-
quentem non modicum sint admirati: *Miraban-
tur quod cum muliere loquebatur*; cum hoc ita ef-
ficeret, vt ipsi Christum probè cognoscentes nihil pos-
sent mali suspicari: qua ratione tu iudicia & ad-
mirationem non prouenis, quam Philippienses
elicere possent, dum te vident ita de proposito
cum mulieribus colloquia miscerent, sed nec te
tuumque discipulum Silam agnoscunt.

Autum ego dicere, quod illo tempore loca di-
cata orationi tam sancta ab omnibus haberentur,
vt nemini in mentem veniret, suspicari, quod il-
lud de quo in loco sermones miscbantur, licet
vir cum muliere clanculum & separatim lo-
queretur, esse posset aliquid mali, talique loco
indecorû. Sit hoc, vel fuerit singularis S. Spiritus
impulsus, intendebat Apostolus cum mulieribus
habere sermones non de fabulis, non de illicis,
aut inanibus, sed sicut modo Saluator noster se
mulieri coniunxit illis prædicans, & eas erudiens.
In quo & arte quadam sibi valuit Apost. diuina,
qua sibi illas devinciret, cum vt necessaria cor-
poris acciperet tum vt vteretur tanquam instru-
mentis; quæ molò tales, modo alios ciues,
inducerent, vt audirent, & reciperent verita-
tem Euangelij, quod D. Paulus eiusque comes

Sylas disseminare proponebant: hoc enim est
quod de sanctis testatur Apostolus mulieribus:
quod *Laborabant in ministerio*. Huic autem ne-
gotio non contemptendam nauabat operam mu-
lier quædam purpuraria quia, vt notat Baronius, Lydia
a. artificium hoc erat in republica maxime de-
centissimum, & Lorinus h. expendit. Hæc Lydia ria com-
vocabatur, ex Prouincia Thyatiræ oriun. *Que- mēdarur.*
dam mulier nomine Lydia purpuraria ciuitatis a In Mar-
Thyatirenorum, audiu: Ecce. Et verè sic se res ha-
bit: etenim Apostolus his assumptis mulieri- *die 1. Au-*
bus magnum in prædicatione Euangelij fecit *gusti.*
progressum: Quod & ipse postmodum fatebatur, b *Ca. 16.*
quando scribens, & exhortans Philippienses, vt *Ado.*
in audita fide perseverarent, illis hoc imponit, vt *In Act. c.*
duarum maxime seminatum negotia crarent, 16. 16.
Euodiæ scilicet, & Synthiches, illisque familiari
suo vnicè commendat: *Adiuuauit que mecum Philip. 4.3*
laborauerunt in Euangelio, cum Clemente, & ceteris
adiutoribus meis.

Hæc verba perpendens D. Chrysolto. sic ait: D. CHR.
Videntur autem mihi ha mulieres, copul fuisse Ec: Ho. 14. in
clesia, que ibi erat. En qualis exaggeratio, & hanc *ep. ad*
adfert, ob diligens studium, quo luis adiutorum *Philip. 1.4*
exhortationibus, vt in illa ciuitate Euangelium,
D. Paulo prædicante, reciperetur, ita vt illas cū
S. Clemente coniungat (atende quis ille fuerit)
ceterisque prædicatoribus suis comitibus. *Mecum*
laborauit cum Clemente, & ceteris adiutoribus
meis. Quomodo hoc? Non incongruè: non enim
minus adesse conuenit Dei sapientiam ad bo-
num, quam dæmonis malitiam ad malum: &
sicut hæc, mulieres sibi sociat, vt animas deci-
piat & Sa anæ mendacia persuadeat: ratio sua-
det, vt illas similiter Dei si p. entia sibi coadutri-
ces accipiat, vt ipsis persuadeat doceatq; Chri-
sti verissima mysteria. Hoc igitur est prodigium,
quod hodie, magnus ille Dominus operatur, af-
sumens sibi mulierem, qualem audiuimus, quæ
cum semper fuerit medium diaboli continuum, *13*
quo viros excæcaret & ad libidinem pronocaret, *a Epist. ad*
modo sit etiam, vt illos efficiat spirituales, fide- *Principiâ*
les, cælestique luce illustratos. *in prologo*
super So-
phon. & in

§. 5. Per hanc Christum mulierum restituit hono-
rem: quam creat Archi apostolam, eaq; se co-
rouat.

Secunda responsio proposito condignior b *Li. 10. in*
depromitur ex D. Hier. a. & ex D. Ambr. b. c. 24. *Luce*
& ex D. August. Verum hoc esse, commu- *in illud:*
niter non permitti mulieribus prædicationis of- *Sed &*
ficium, mulieres.